

Molière

Amphitryon

(vígjáték)

ELŐJÁTÉK

MERKÚR

Gyönyörű Éjszaka, volna kedves megállni.
Kérést hozok... talán pontosabb úgy, hogy óhaj.
Két szó, nem több - de ezzel a két szóval
Jupiter kéri, nem akar ki.

ÉJSZAKA

Ó! Hú! Maga az, Merkúr isten?!
Milyen cseles... Magam se tudom, kinek hittem.

MERKÚR

Pedig nincs semmi csel, csak lepihentem itt,
Annyi a feladat, amit Jupiter rám rak.
Ezt a kedves felhőt húztam ide nyugágyanak,
És önre vártam így.

ÉJSZAKA

Ugyan, Merkúr tréfál, választ sem érdemel:
Az istenek közül ki fáradhatna el?

MERKÚR

Mert mi vasból vagyunk?

ÉJSZAKA

Nem, de fontos a látszat!
Ha nem vagyunk abból: annak kell látszani,
És bizonyos szavak használata csak árthat,
Istenszájból rossz hallani.
Ami olcsó és parlagi,
Ott van az az emberi szájnak.

MERKÚR

Maga aztán könnyen beszél,
Szépséges éj, hiszen megvan ez a kis hintó,
Ügyes lovak húzzák, meg kell hagyni, ez így jó,

Viszi, ahova kell, nem dobja meg a szél.
De én nem kaptam ám hasonlót!
Átkaimból tehát sosem tudja elég
Elérni a költők fejét,
Úgy van, megérdemlik a mocskok!
Ostobák, és szabályaik
Pont úgy is lettek kőbe vésve:
Minden isten kap valamit
Az isteni megjelenésre.
Na de ki maradt ki megint?
Merkúr! Csak Merkúr gyalogoljon!
Pont én. Ja, éppen az istenek hírnöke,
Csak ő menjen gyalog, lógjon ki a töke,
Úgy van, pont én járjak gyalog.
Nem furcsa ez? Nekem nem adtak
Semmit, hogy gyorsabban haladjak.
Jó a költő - de halva jobb.

ÉJSZAKA

És ön meglepődik ezen?
A lapokat ha költők osztják,
Be-becsúszik egy-egy baromság,
Mindegyik olyan szertelen.
Ön: érzékeny, s talán egy kissé feledékeny:
Tollas a lába, ezt nekik köszönheti.

MERKÚR

S ki a távot gyorsan veszi,
Nem fárad el? Ezt csak úgy kérdem.

ÉJSZAKA

Hagyjuk, Merkúr, minek firtatni?
De halljam a részleteket!

MERKÚR

Jupiter kéri, hogy ha azt lehet,
Szíveskedjék sötét lepellel eltakarni
Egy kis ügyet, ami pont annyi...
Kis ügy. Nem több, nem kevesebb.
A dolgait talán nem kell már bemutatnom,
Gyakran otthagya az eget, a földre ront,
Hogy földi bájakért öltjön új alakot.
Ha kívánja: neki mindegy, hogy lány vagy asszony,
S olyan szív még nem dobogott,

Melyre az ő szava ne hasson.
Most Alkméné szeme sebezte meg,
S míg távoli síkságokon a férje,
Amphitryon hadat vezet
A thébai királyság győzelmére,
Ő fölvette a férj alakját odalent,
Hogy enyhülést nyerhessen végre
Kínjaira azzal, minél nincs édesebb.
A házasok tüze, mondjuk úgy, ideális:
A királyné szűzen maradt,
Nem volt nászéjszaka: akkor indult a had.
Épp ez a nagy esély ültetett bogarat
Jupiter fülébe, s ő kitalálta máris,
Hogy mi lesz az új feladat.
Ez esetben a terv szinte biztos beválik.
Bár nem minden nőt hatna meg
És nem mindegyiket vinné egész az ágyig
A férj alakja - tudja, hát itt:
Igen. S ezzel élni lehet.

ÉJSZAKA

Hát én, magunk között, furcsállom Jupitert,
Hogy mi ebben a jó? Én ezt sehogy sem értem.

MERKÚR

Belekóstol ezer helyzetbe odalent,
Neki még ez is jól áll. Mért, nem?
Lehet akármilyen félelmes ez a rang,
Az én szememben ő csak egy nyomorult lenne,
Ha kukán ülne mint a felhők fejedelme,
És nem próbálna fel olykor új arcokat.
Úgy hiszem, hogy kevés annál butább dolog van,
Mint rázogatni a nagyságunk rácsait,
S ha még a szerelem hívása is vadít:
A nagyságnál bizony nem zavar semmi jobban.
Jupiter a gyönyört nyilván jól ismeri,
S a fényes glóriát az égben hagyni bátor,
Ha behatolni úgy könnyebb neki.
Képes kilépni önmagából,
S kinek testébe lép, félig sem isteni.

ÉJSZAKA

Jó, a felhők fölül, innen nézve még elmegy,
Hogy csak embernek látjuk őt,

És átél lelkesen minden átélhetőt,
    És ünnepel, ha ünnepelnek.
Látszik, hogy élvezi, örömmel játszik embert,
És ez még rendben is van - emberek között.
    De hogy Jupiter mint bika,
    Kígyó, gólya száll le a tájra...!
    Nekem erős. Talán hiba.
Nem az ő szintje ez. Még jó, hogy pletyka tárgya!

MERKÚR

    Nem értem, hogy mi baja van.
Ő meg ilyen, kis csintalan.
    És ez nagyon finom multság.
Hogy mit mért tesz, jól tudja Jupiter;
    Mozdulataival és érzelmeivel,
Tudja, mindenki nyer, még a marhák se marhák.

ÉJSZAKA

Jól van, akkor halljam a lényezet.
Ha működik a csel, s beteljesül a vágya,
Rendben, isteni lesz. De én mit tehetek?

MERKÚR

Hát hogy a lovai... most ne siessenek.
Lángol a szerelem, hadd lobogjon a lángja!
    Legyen leghosszabb éjszakája
    Ez a világnak, ha lehet.
A megnőtt szív csak nagyobb helyen fér el,
    Késleltesse hát a pirkadatot,
    Mert ha a Nap fénye ragyog,
    Máris számolnunk kell a férjjel.

ÉJSZAKA

    Erről van szó! Rohadt egy feladat,
    Amire a nagy Jupiter kér.
    Talán nincs is korrektebb ennél...
    Erre nincsenek szép szavak.

MERKÚR

    Ifjú istennő, és nahát,
    Mégis milyen kis régimódi.
    Tudja, mai szolgálatát
    Az aljanép szokta leszólni.
Tudja, mi úgy vagyunk, csodás helyén az égnek,

Bármit teszünk: ott lent az lesz a jó.
A dolgaink örökké élnek,
S azok neve a változó.

ÉJSZAKA

Kérem, ilyen ügyek terén
Maga sokkal jártasabb nálam.
Nekem minden megbízatásban
Hinnem kell, ilyen vagyok én.

MERKÚR

Nana, Éjszaka, kedvesem...
Álljunk meg itt, de csak egy szóra,
Híre alapján nem hiszem,
Hogy olyan roppant finnyás volna.
Ön a bizalmasunk minden éghajlaton,
Már sok kis ügyünknek alányúlt,
Kábé kvittek vagyunk. Én azt hiszem, nagyon
Nincs mit egymás szemére hányunk.

ÉJSZAKA

Kérem, hagyjuk a vádakat,
Tartsuk eszünkben, mi a rangunk!
Csak hogy az emberek alattunk
Nehogy vérszemet kapjanak.

MERKÚR

Viszontlátásra. Én most a földre megyek.
Ott Merkúrt levetem, hogy új alakot öltsek.
Mefogom a király szolgáját, s: ő leszek.
Sosias a nevem, elég jó ötlet.

ÉJSZAKA

Jól van, én is elkezdem pihenőmet.
Hallják lantomat az éjszakai egek!

(Szaida Khaled-Abdo nyersfordítása alapján fordította Szálinger Balázs)